

ul. Fryderyka Chopina 41 lok. 2
20-023 Lublin
fundacja.wor@gmail.com
wolnoscodreligii.pl
NIP: 7123267431
KRS: 0000403073

FUNDACJA
WOLNOŚĆ
OD RELIGII

Lublin, 25 września 2018 r.

Dyrekcja Zespołu Szkół
Ponadgimnazjalnych Nr 1
Ul. Św. Antoniego 29
97-200 Tomaszów Mazowiecki

Stanisław Państwo,

Działając imieniem Fundacji Wolność od Religii z siedzibą w Lublinie, w ramach prowadzonej kampanii społecznej na rzecz przestrzegania w naszym kraju prawa oświatowego, a także uwzględnienia i poszanowania praw mniejszości, rodziców i ich dzieci, które nie uczęszczają na lekcje religii rzymskokatolickiej oraz w imię przestrzegania fundamentalnej zasady państwa demokratycznego tj. ochrony praw mniejszości i równości obywateli wobec prawa, w związku z informacją otrzymaną od pełnoletnich uczniów uczęszczających do zarządzanej przez Państwa publicznej placówki oświatowej, dotyczącą zbierania oświadczeń o nieuczęszczaniu na lekcje religii oraz wymuszania oświadczeń o rezygnacji z lekcji religii **od rodziców** pełnoletnich uczniów, zwracamy się z wnioskiem o bezwzględne zaprzestanie tej praktyki.

Nie jest dopuszczalne przez przepisy prawa odbieranie przez szkołę lub przedszkole publiczne od rodziców lub uczniów oświadczeń (negatywnych deklaracji) wskazujących, że uczeń nie będzie uczęszczał na religię lub etykę, lub też przedkładanie rodzicom lub uczniom wzorów oświadczeń, które preferują wybór zajęć z jakiegokolwiek religii lub z etyki. Procedura przyjmowania przedmiotowych oświadczeń od rodziców lub uczniów nie może bowiem naruszać dyspozycji art. 53 ust. 7 Konstytucji RP, który wskazuje, że „Nikt nie może być obowiązany przez organy władzy publicznej do ujawniania swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznania”, a także Rozporządzenia Ministra

Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach § 1. 1. Ust. 3 „Uczestniczenie lub nieuczestniczenie w przedszkolnej albo szkolnej nauce religii lub etyki nie może być powodem dyskryminacji przez kogokolwiek w jakiegokolwiek formie.”

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach. (Dz. U. z dnia 24 kwietnia 1992 r. z późn. zm.) §1 1. *W publicznych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych, zwanych dalej "przedszkolami", organizuje się naukę religii na życzenie rodziców. W publicznych szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych, zwanych dalej "szkołami", organizuje się naukę religii i etyki:*

- 1) *w szkołach podstawowych - na życzenie rodziców;*
- 2) *w szkołach ponadpodstawowych - na życzenie bądź rodziców, bądź samych uczniów; po osiągnięciu pełnoletności o pobieraniu nauki religii i etyki decydują uczniowie.*

Wzór oświadczenia woli:

Oświadczenie

na podstawie § 1 ust. 2 w zw. z ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach ja niżej podpisany wyrażam życzenie uczestniczenia w lekcjach *

Z poważaniem

.....

** Należy wpisać nazwę przedmiotu: religia, etyka. Można wyrazić życzenie uczestniczenia w lekcjach z obu przedmiotów jednocześnie. W przypadku wpisania religii należy wskazać, o które wyznanie chodzi.*

Załączam Państwu również treść informacji udostępnionej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej: „Religia (określonego wyznania) i etyka są zajęciami, w których uczeń uczestniczy na zasadzie dobrowolnego wyboru. Podstawą udziału ucznia w zajęciach z religii, z etyki lub w zajęciach z obu przedmiotów jest **życzenie** wyrażone w formie pisemnego oświadczenia złożonego przez rodziców (opiekunów prawnych) lub pełnoletniego ucznia. **Szkoła nie może domagać się od rodziców lub pełnoletniego ucznia oświadczenia o nieuczestniczeniu na lekcje religii lub etyki.** Należy jednak poinformować szkołę, także w formie pisemnego oświadczenia o ewentualnym wycofaniu wcześniej złożonego oświadczenia deklarującego udział ucznia w zajęciach z religii i/lub etyki.”

Zgodnie z Rozporządzeniem MEN z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. 1992 r. Nr 36 poz. 155) § 3 ust. 3 „Szkoła jest obowiązana zapewnić w czasie trwania lekcji religii lub etyki opiekę lub zajęcia wychowawcze uczniom, którzy nie korzystają z nauki religii lub etyki w szkole”. Obowiązek opieki spoczywający na Szkole nie może, z oczywistych powodów, przyjmować formy wymuszenia.

Otrzymaliśmy również informację, że **nadobowiązkowe lekcje religii umieszczane są w Planie Zajęć pomiędzy innymi przedmiotami obowiązkowymi**. W klasach, w których 100% rodziców/uczniów wyraziło życzenie uczestniczenia w lekcjach religii rzymskokatolickiej nie stanowi to istotnego problemu. Inaczej jest w klasach, w których nawet **połowa uczniów nie uczestniczy w katechezie**. Praktyka ta narusza bowiem zasady organizacji lekcji religii zapisane w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach. (Dz. U. z dnia 24 kwietnia 1992 r. z późn. zm.) § 1. 1. ust. 3 **„Uczestniczenie lub nieuczestniczenie w przedszkolnej albo szkolnej nauce religii lub etyki nie może być powodem dyskryminacji przez kogokolwiek w jakiegokolwiek formie.”**

Ponadto Szkoła uniemożliwia uczniom korzystanie z czasu wolnego wtedy, gdy inni chodzą na religię, co czyni ten przedmiot dodatkowym wyłączeniem w sposób fasadowy. Uczniowie czują się izolowani od reszty kolegów i koleżanek i „na siłę” zatrzymywani w szkole. Sytuacja ta potęguje w nich poczucie wykluczenia i obniża samoocenę, a także zagraża ich relacjom w grupie rówieśniczej oraz wpływa na satysfakcję z pobytu w szkole.

Szkoła publiczna powinna być miejscem bezpiecznym dla wszystkich uczniów i w żaden sposób nie może faworyzować ktoregokolwiek z nich ze względu na wyznanie. Lekcje obowiązkowe nie mogą być dowolnie przerywane lekcjami dodatkowymi jak np. katecheza, szczególnie w klasach, w których znaczna część uczniów na nią nie uczęszcza.

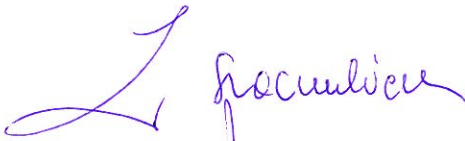
Uregulowania dotyczące zakazu dyskryminacji ze względu na religię lub światopogląd znajdują się w wielu aktach normatywnych zarówno krajowych, jak i międzynarodowych. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej formułuje zakaz dyskryminacji w art. 32 ust. 1 i ust. 2, zgodnie z którym: **Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.** Szkoła stanowi miejsce, w którym wszyscy uczniowie powinni być traktowani jednakowo i jest miejscem neutralnym światopoglądowo. Zgodnie natomiast z art. 53 ust. 3 Konstytucji: **Rodzice mają prawo do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnie ze swoimi przekonaniem.** Przepis art. 48 ust. 1 stosuje się odpowiedni. Jak stanowi art. 25 ust. 1 i 2 Konstytucji: **1. Kościoły i inne związki wyznaniowe są równouprawnione. 2. Władze publiczne w Rzeczypospolitej Polskiej zachowują bezstronność w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych, zapewniając swobodę ich wyrażania w życiu publicznym.**

Zgodnie z art. 3 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 roku, we wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka. W sprawach dotyczących nierównego traktowania szkoła narusza interes dziecka. Jak stanowi art. 14 ust. 1 i 2 Konwencji o prawach dziecka, **Państwa-Strony będą respektowały prawo dziecka do swobody myśli, sumienia i wyznania, będą respektowały prawa i obowiązki rodziców lub, w odpowiednich przypadkach,**

opiekunów prawnych odnośnie do ukierunkowania dziecka w korzystaniu z jego prawa w sposób zgodny z rozwijającymi się zdolnościami dziecka. Szkoła powinna zatem w nadrzędny sposób dbać o zapewnianie przestrzegania wszelkich praw dotyczących dzieci, jak również niedyskryminowanie ich ze względu na jakąkolwiek podstawę.

Należy także zwrócić uwagę na przepis art. 194 Kodeksu karnego, zgodnie z którym, kto ogranicza człowieka w przysługujących mu prawach ze względu na jego przynależność wyznaniową albo bezwyznaniowość, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Jak przyjmuje się w doktrynie prawa, „Karalna dyskryminacja z [art. 194](#) może odnosić się do wszelkiego typu praw, zarówno tych, które mają charakter konstytucyjny i bezpośrednio objęte są zakresem ochrony wolności religijnej, jak i wszelkich innych uprawnień mających swe źródło w obowiązującym porządku prawnym (np. prawo do prowadzenia działalności gospodarczej, prawo do zakładania i prowadzenia szkół, prawo do wykonywania określonej służby publicznej). Ograniczenia odnosić się mogą także do praw wynikających ze stosunku pracy (wysokość wynagrodzenia, awans zawodowy).” (Wróbel, Włodzimierz. Art. 194. W: Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część I. Komentarz do art. 117-211a . Wolters Kluwer Polska, 2017).

W załączeniu przesyłam Państwu również rekomendacje wynikające z doświadczeń Fundacji w pracy społecznej na rzecz społeczności bezwyznaniowej w Polsce.

Dorota Wójcik
prezesa zarządu